

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura NIK w Kielcach

LKI.410.001.02.2023

Jarosław Ciura
Dyrektor Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-
Epidemiologicznej w Kielcach

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Kielcach
ul. Jagiellońska 68
25-734 Kielce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna (dalej: WSSE), ul. Jagiellońska 68, 25-734 Kielce.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Ciura, Dyrektor WSSE w objętym kontrolą okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Marzena Baradziej, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/4/2023 z 2 stycznia 2023 r.2. Sławomir Tokarczyk, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/5/2023 z 2 stycznia 2021 r. <p>(akta kontroli str.1-4, 206-207)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego WSSE na 2022 r., pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdań łącznych dysponenta II stopnia,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym <i>sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych</i> z wynikami roku ubiegłego.</p>
Zakres kontroli	<p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:</p> <ul style="list-style-type: none">– analizy stanu należności pozostałych do zapłaty i stanu zobowiązań,– analizy realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,– kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,– analizy szczegółowej wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia oraz wybranej próby wydatków, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego,– analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,– analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań oraz stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących ich sporządzania. <p>Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. <i>Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.</i></p>

¹ Dz. U z 2022 r. poz. 623; dalej ustawa o NIK.

III. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej wykonanie planu finansowego na 2022 r. przez WSSE.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Ocena ta wynika z ocen cząstkowych – pozytywnej oceny realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa, opisowej oceny jednostkowych sprawozdań budżetowych dysponenta III stopnia oraz pozytywnej oceny sprawozdań łącznych sporządzonych przez dysponenta II stopnia.

W toku wymienionych powyżej działań kontrolnych stwierdzono, że prawidłowo planowano dochody budżetowe. Zrealizowano je w kwocie o 13% wyższej od zaplanowanej, jednak wyższej realizacji dochodów od kwot planowanych nie można było przewidzieć na etapie planowania.

W wyniku kontroli 5% zrealizowanych przez WSSE bieżących i majątkowych wydatków budżetu państwa, stwierdzono, że dokonywano ich w terminach i wysokościach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań oraz że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³ (dalej: ufp). Badane wydatki zostały zrealizowane legalnie, celowo i gospodarnie. Zwiększenie planu wydatków majątkowych w trakcie roku budżetowego było celowe i wynikało z potrzeb jednostki. W efekcie analizy wydatków na energię elektryczną ustalono, że zamówiona moc elektryczna była adekwatna do potrzeb WSEE, a działania podjęte przez Dyrektora zmierzające do minimalizacji tych kosztów, dzięki podpisanemu porozumieniu – skuteczne. NIK zwraca jednak uwagę, że nie analizowano opłacalności zastosowania wielostrefowej grupy taryfowej.

Działania WSSE w obszarze udzielania zamówień publicznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁴ (dalej: Pzp), były prawidłowe. Objęte analizą wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań jednostki, a realizacja zamówień – zgodna z treścią zawartych umów. Stwierdzona nieprawidłowość, polegająca na naruszeniu wewnętrznych procedur podczas realizacji dwóch postępowań o zamówienia publiczne o wartości poniżej 130 tys. zł, z uwagi na charakter i skalę, nie miała wpływu na wykonanie wydatków WSSE.

Środki pochodzące z rezerw celowych wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem, choć przyznanej kwoty na podwyżki dla pracowników medycznych, z powodu absencji pracowników, nie wykorzystano w pełnej wysokości.

Najwyższa Izba Kontroli w sposób opisowy ocenia sprawozdania jednostkowe za 2022 r. sporządzone przez WSSE jako dysponenta III stopnia. Negatywna opinia dotyczy jednostkowego sprawozdania Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych za IV kwartał 2022 r. W sprawozdaniu tym, wartość należności została zaniżona o 10,1 tys. zł, gdyż nie ujęto bezspornych należności skierowanych do windykacji na drodze postępowania sądowego. Inne badane sprawozdania jednostkowe roczne (dysponenta trzeciego stopnia), a także sprawozdania łączne dysponenta II stopnia sporządzone na podstawie sprawozdań podległych jednostek, NIK opiniuje pozytywnie.

Należności z tytułu niezapłaconych odsetek od należności publicznoprawnych oraz cywilnoprawnych objętych postępowaniem egzekucyjnym nie były ujmowane

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm.

w księgach rachunkowych na koniec I, II i III kwartału 2022 r. a w konsekwencji – w kwartalnych sprawozdaniach Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych. Należności te przypisano w trakcie kontroli NIK i odzwierciedlono w sprawozdaniu rocznym.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

1.1. Analiza porównawcza dochodów budżetowych

Opis stanu faktycznego

W planie finansowym z dnia 23 lutego 2022 r. na rok 2022 WSSE, jako dysponenta III stopnia, dochody w części 85/26 województwo świętokrzyskie, dziale 851 *Ochrona zdrowia*, rozdziale 85132 *Inspekcja sanitarna* zostały zaplanowane w kwocie 1629 tys. zł. Zrealizowano je w kwocie 1842,6 tys. zł, co stanowiło 113% kwoty zaplanowanej i 118% dochodów osiągniętych w 2021 r. (1559,8 tys. zł).

Głównymi źródłami uzyskanych dochodów (stanowiącymi 98% wartości ogółem) były:

- wpływy z usług (§ 0830) w kwocie 1671,2 tys. zł (91%). Wpływ na wyższą od planowanej o 91,2 tys. zł (6%) realizację dochodów w tym paragrafie klasyfikacji budżetowej miała zmiana cennika usług oraz rozszerzenie zakresu oferowanych badań;
- wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (§ 0570) w kwocie 121,1 tys. zł (7%). Wyższa od planowanej o 84,1 tys. zł realizacja tych dochodów wynikała z wyższych kwot nakładanych grzywien.

(akta kontroli str. 354-357, 365, 840)

Na koniec 2022 r. należności WSSE (dysponent III stopnia) pozostałe do zapłaty wynosiły 223,7 tys. zł, w tym zaległości netto 223,4 tys. zł. W porównaniu do 2021 r. należności ogółem były wyższe o 12,1 tys. zł, tj. o 6%, a zaległości netto wyższe o 54,5 tys. zł (o 32%). Na wzrost ten wpłynęło m.in. zwiększenie należności oraz zaległości netto z tytułu odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat oraz pozostałych odsetek, w tym przypisanie odsetek nieujętych dotąd w księgach rachunkowych, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* w obszarze trzecim wystąpienia. Jednocześnie o 69% zmniejszyły się należności z tytułu wpływów z usług oraz o 28% zaległości netto z tego tytułu, co wynikało z terminowego regulowania bieżących należności przez kontrahentów.

(akta kontroli str. 365-366, 822-832, 840)

Stwierdzona nieprawidłowość

W działalności skontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Wykonanie w 2022 r. wyższych od zaplanowanych dochodów budżetowych spowodowane było okolicznościami, których nie można było przewidzieć na etapie planowania. Z powodu przypisania odsetek nieujętych dotąd w księgach rachunkowych, wzrosły w stosunku do roku ubiegłego zarówno należności, jak i zaległości netto WSSE.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

W planie finansowym wydatków na rok 2022 WSSE (dysponent III stopnia) wydatki w dziale 851 rozdziale 85132 zostały zaplanowane w wysokości 33 613 tys. zł. Po zmianach, plan ten wynosił 34 561,7 tys. zł.

W trakcie roku planowane wydatki zostały zwiększone o 3405,7 tys. zł, w tym:

- a) o środki pochodzące z rezerw celowych budżetu państwa w wysokości 3 027,7 tys. zł,
- b) o kwotę 294 tys. zł pochodzącą ze środków przyznanych przez Wojewodę Świętokrzyskiego na sfinansowanie wydatków bieżących,
- c) o kwotę 84 tys. zł ze środków przyznanych przez Wojewodę Świętokrzyskiego na niezbędne zakupy inwestycyjne.

W trakcie roku, plan wydatków WSSE zmniejszono łącznie o kwotę 2457 tys. zł, rezygnując z robót remontowych w budynku głównym WSSE, m.in. w związku z wpływającymi wnioskami o dodatkowe środki na poprawę stanu technicznego obiektów powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych.

(akta kontroli str. 358-364, 367-412, 416, 418-429, 858)

Ponadto w dniu 29 grudnia 2022 r. dokonano blokady wydatków w kwocie 153,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 430-433, 815)

2.1.1. Wykorzystanie środków z rezerw celowych

W trakcie roku planowane wydatki WSSE (dysponent III stopnia) zostały zwiększone o środki pochodzące z rezerw celowych budżetu państwa, z przeznaczeniem na:

- podwyżki dla pracowników medycznych, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 26 maja 2022 r. o zmianie ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych oraz niektórych innych ustaw⁶ (dalej: nowelizacja ustawy o najniższym wynagrodzeniu pracowników medycznych) – 2927,7 tys. zł;
- wydatki rzeczowe w związku z rosnącą inflacją – 100 tys. zł.

Z ww. kwot wykorzystano odpowiednio: 2774,5 tys. zł (tj. 94,8%) oraz 100 tys. zł (100%). Według oświadczenia Głównej Księgowej, na etapie składania wniosku, wyliczenia skalkulowano przy uwzględnieniu 100% frekwencji. Na niewykorzystanie środków z rezerwy celowej w pełnej wysokości wpływ miały absencje chorobowe pracowników.

W dniu 29 grudnia 2022 r. Dyrektor WSSE wystąpił do Wojewody Świętokrzyskiego z wnioskiem o wydanie decyzji blokującej środki na wydatki budżetowe w trybie określonym art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 ufp. Wojewoda Świętokrzyski w tym samym dniu wydał stosowaną decyzję.

(akta kontroli str. 418-433, 815, 817-818)

Dyrektor wyjaśnił, że wystąpienie z wnioskiem o dokonanie korekty decyzji w terminie, o którym mowa w art. 154 ust. 8 ufp nie było możliwe ze względu na trwającą kontrolę Państwowej Inspekcji Pracy. Obejmowała ona ocenę realizacji regulacji wprowadzonych nowelizacją ustawy o najniższym wynagrodzeniu pracowników medycznych. Wystąpienie pokontrolne wpłynęło 16 listopada 2022 r. Po naliczeniu i wypłaceniu wynagrodzeń za miesiąc grudzień oraz ponownej analizie wykonania środków z rezerwy celowej, w dniu 29 grudnia 2022 r. Dyrektor wystąpił z wnioskiem o wydanie decyzji blokującej środki.

⁶ Dz. U. poz. 1352.

NIK zwraca uwagę, że w celu sprawnego i gospodarnego zarządzania środkami budżetu państwa, dysponenti powinni niezwłocznie podejmować decyzje o blokowaniu niewykorzystanych środków, niezależnie od ich kwoty. Blokowanie wydatków jest jednym z instrumentów dokonywania zmian w budżecie państwa, umożliwiających elastyczne zarządzanie środkami publicznymi na poziomie całego budżetu.

2.1.2. Wykonanie wydatków według grup ekonomicznych

Wydatki poniesione przez WSSE (dysponent III stopnia) w kwocie 34 394,8 tys. zł, stanowiły 99,5% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2021 nastąpił wzrost wydatków o 4680,3 tys. zł, tj. o 16%. W stosunku do kwot pierwotnie zaplanowanych, wydatki wzrosły o 781,8 tys. zł (tj. o 2%).

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych były wyższe w stosunku do wykonania w 2021 r. o 157% i wyższe od pierwotnie planowanych o 79,1 tys. zł (o 377%). Przyczyną było dokonanie wypłaty dwóch odpraw pośmiertnych.

O 387,6 tys. zł (1%) w stosunku do planu i o 4055,5 tys. zł (15%) w porównaniu do 2021 r. wzrosły wydatki bieżące WSSE. Głównymi przyczynami były: przyznanie dodatkowych środków na wynagrodzenia osobowe pracowników, w związku z wydatkowaniem środków z rezerwy celowej na podwyżki dla niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych, podniesienie wynagrodzeń na etapie opracowania projektu ustawy budżetowej przez Radę Ministrów i przywrócenie 3% funduszu nagród. Jednocześnie zrealizowano jedynie 39% wydatków zaplanowanych na 2022 r. na zakup usług remontowych, co związane było z uwzględnieniem w 2021 r. w tym paragrafie wydatków niewygasających, które zrealizowano i rozliczono w wymaganym terminie.

Wydatki inwestycyjne w 2022 r. wzrosły o 563,8 tys. zł (25%) w stosunku do roku 2021 i o 315,1 tys. zł (13%) w stosunku do kwot pierwotnie zaplanowanych. Przyczyną była kontynuacja realizowanej inwestycji oraz konieczność dokonania niezaplanowanych zakupów sprzętu laboratoryjnego.

(akta kontroli str. 413, 841-843)

Przeciętne zatrudnienie w 2022 r. w WSSE wyniosło 172 osoby⁷ i było wyższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2021 r. o sześć osób (o 3%).

Na koniec 2022 r. stan zatrudnienia (w przeliczeniu na pełne etaty) wynosił 177,68 i wzrósł o 3% w stosunku do roku 2021 r. W trakcie 2022 r. zatrudniono dziesięć osób, z tego: pięć na czas nieokreślony, dwie na czas określony, jedną na okres próbny, a następnie na zastępstwo i dwie na zastępstwo – na czas długotrwałej nieobecności. Zwiększenie stanu zatrudnienia związane było z przyjęciem osób na miejsce pracowników (w związku z rozwiązaniem umowy o pracę, przejściem na emeryturę lub przeniesieniem na inne stanowisko – łącznie cztery osoby), przyjęciem do realizacji nowych zadań⁸ oraz zmianą skali lub poprawą jakości zadań dotychczas realizowanych (trzy osoby), koniecznością zapewnienia zastępstwa osób długotrwale nieobecnych (trzy osoby).

W 2022 r. wydatki na wynagrodzenia w WSSE wyniosły 22 108,1 tys. zł⁹ i wzrosły w porównaniu do 2021 r. o 5183,7 tys. zł (30,6%). Przeciętne miesięczne

⁷ Po zaakragleniu, według rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

⁸ Obsługa nowych funkcjonalności (praca zdalna, systemy wideokonferencyjne), zmiany w przepisach, m.in. dot. elektronicznej dokumentacji medycznej, elektronicznych doręczeń.

⁹ Według rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

wynagrodzenie w przeliczeniu na jednego pełnozatrudnionego w 2022 r. wyniosło 10,7 tys. zł i w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem w 2021 r. było wyższe o 2,3 tys. zł (o 26,7%). Zwiększenie to było efektem m.in. podwyżek wynagrodzeń dla pracowników medycznych w związku z nowelizacją ustawy o najniższym wynagrodzeniu pracowników medycznych, wypłaconych w 2022 r. dodatków motywacyjnych ze środków niewygasających w 2021 r., przywrócenia 3% funduszu nagród, a także zwiększenia zatrudnienia w WSSE. Środki wydatkowane na wynagrodzenia były zgodne z planem po zmianach.

(akta kontroli str.446-450,842)

W 2022 r. zadania na rzecz WSSE na podstawie umów innych niż umowa o pracę wykonywały łącznie trzy osoby, z tego dwie na umowę zlecenie i jedna na umowę o dzieło. Żadna z tych osób nie była pracownikiem WSSE. Jedna z umów związana była z działalnością podstawową WSSE, tj. dotyczyła audytu metody molekularnej zgłoszonej do akredytacji. Kierownik Działu Laboratoryjnego wyjaśniła, że żaden ze specjalistów/ auditorów z terenu województwa świętokrzyskiego nie miał uprawnień do audytowania metody *real-time PCR*, więc umowę zawarto z pracownikiem Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Olsztynie. Pozostałe dwie umowy dotyczyły działalności pomocniczej.

W porównaniu do 2021 r. liczba osób wykonujących zadania na podstawie tych umów zwiększyła się o jedną (w 2021 r. z dwiema osobami niebędącymi pracownikami podpisano umowę o dzieło, nie zawierano umów zleceń). Koszty poniesione w 2022 r. w wyniku zawarcia przedmiotowych umów wyniosły 4 tys. zł, tj. o 1,1 tys. zł więcej niż w 2021 r.

(akta kontroli str. 451-452)

2.1.3. Zadania finansowane z wydatków majątkowych

Zrealizowane w 2022 r. wydatki majątkowe WSSE (dysponent III stopnia) wyniosły 2786,1 tys. zł (99,9% planu po zmianach) i były wyższe od wykonania w 2021 r. o 563,8 tys. zł (o 25%). Wyższe wykonanie wydatków majątkowych wynikało z zatwierdzonego przez Wojewodę Świętokrzyskiego programu inwestycyjnego, zgodnego z oszacowaną kwotą na realizację zadania.

(akta kontroli str. 413, 843)

W planie finansowym WSSE wydatki majątkowe zaplanowano w kwocie 2471 tys. zł na realizację jednego zadania¹⁰. W trakcie roku wprowadzono do planu jedno zadanie, tj. *Zakup sprzętu laboratoryjnego*, zwiększając planowane wydatki łącznie o 319,1 tys. zł. W poszczególnych miesiącach, stopniowo i adekwatnie do potrzeb, zwiększano również zakres tego zadania. Łącznie na zadanie składały się cztery podzadania (zakup dygestoriów, radiometru, samochodu dostawczego 3,5t z izoterma, zgrzewarki, inkubatora, mikroskopu i suszarki). Zmiany te były celowe, wynikały z konieczności odtworzenia wyeksploatowanych urządzeń, zapewnienia jednorodnych i stabilnych warunków przeprowadzania badań oraz transportu próbek i preparatów szczepionkowych, a także konieczności doposażenia w sprzęt do badań dozymetrycznych w terenie. Na koniec 2022 r. plan wydatków majątkowych wyniósł 2790,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 453-475)

W wyniku poniesionych wydatków majątkowych uzyskano m.in. następujące efekty rzeczowe: zminimalizowano ryzyko kosztownych awarii oraz zapewniono ciągłość badań, bezpieczeństwo pracy podczas wykonywania analiz, zgodność wykonywania akredytowanych badań z normami metodycznymi, płynność dostaw szczepionek.

¹⁰ Rozbudowa istniejącego budynku głównego WSSE w Kielcach o pomieszczenia laboratoryjno-biurowe oraz budowa min. 20 stanowisk postojowych dla samochodów.

2.1.4. Zobowiązania

Zobowiązania WSSE (dysponenta III stopnia) na koniec 2022 r. wyniosły 2129 tys. zł i były wyższe o 652,3 tys. zł (44%) od kwoty zobowiązań na koniec 2021 r. Dotyczyły one przede wszystkim zobowiązań z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (99,6%) oraz pozostałych usług i były zgodne z ewidencją księgową. Na koniec 2022 r. w WSSE nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Nie wystąpiły przypadki naliczenia i wypłacenia odsetek od nieterminowych płatności.

(akta kontroli str. 476-478, 485-486, 497)

2.1.5. Badanie próby wydatków bieżących i majątkowych

Badaniem szczegółowym wykorzystania środków z rezerw celowych objęto kwotę 435,9 tys. zł, tj. 14% kwoty zwiększającej plan środkami z rezerw (kwotę 20 tys. zł przeznaczoną na wydatki rzeczowe oraz 415,9 tys. zł na podwyżki dla pracowników medycznych). Środki te wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Środki na ww. cele nie mogły zostać ujęte w planie finansowym jednostki na etapie opracowania ustawy budżetowej. Podwyżki wynagrodzeń wynikały z wejścia w życie nowelizacji ustawy o najniższym wynagrodzeniu pracowników medycznych, a zwiększenie kosztów funkcjonowania jednostki z ogólnego wzrostu poziomu cen.

(akta kontroli str. 522)

Szczegółową analizą objęto realizację wydatków bieżących i majątkowych w kwocie 1732,1 tys. zł (5% wydatków WSSE). Doboru próby wydatków za 10 miesięcy 2022 r. (styczeń-październik) dokonano metodą MUS¹¹ z wykorzystaniem *Pomocnika kontrolera*. Wylosowano 27 zapisów księgowych na kwotę 1372,4 tys. zł. Próba ta została uzupełniona o dobór celowy wydatków, uwzględniający wydatki dokonane w okresie listopad – grudzień 2022 r. oraz wyniki analizy ryzyka wystąpienia nieprawidłowości. W sposób celowy wybrano siedem zapisów księgowych na kwotę 359,6 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano w terminach i wysokościach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań oraz z zastosowaniem zasad wydatkowania środków publicznych określonych w ufp. Zakupione urządzenia przekazano do użytkowania, zaliczając do właściwej klasyfikacji środków trwałych.

(akta kontroli str. 498-521)

2.1.6. Wydatki, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego

W załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego¹², w części 85/26 województwo świętokrzyskie, w dziale 851 rozdziale 85132 ujęto dwa zadania zgłoszone do wykazu wydatków niewygasających przez WSSE: *Dodatkowy fundusz motywacyjny* oraz *Remont pomieszczeń laboratoryjnych WSSE Kielce*. Badaniem szczegółowym objęto zadanie dotyczące remontu pomieszczeń laboratoryjnych. Wydatek ten skalkulowano rzetelnie, prawidłowo ujęto w ewidencji księgowej, a płatności dokonano terminowo. Zrealizowano go zgodnie z obowiązującymi przepisami, z uwzględnieniem zasad gospodarności, oszczędności i celowości.

(akta kontroli str. 523-536, 816, 861-862)

¹¹ Metoda statystycznego doboru próby polegająca na doborze próby proporcjonalnie do wartości.

¹² Dz. U. poz. 2407.

2.1.7. Badanie kosztów energii elektrycznej

W WSSE analizowano koszty ponoszone na zakup energii elektrycznej czynnej. Określała je corocznie aktualizowana taryfa. Dyrektor wyjaśnił, że w 2019 r. zawarto porozumienie, na mocy którego ustalono stałą cenę za energię elektryczną do 2024 roku¹³. Moc zamówienia analizowana jest poprzez ustalenie wartości mocy zamówionej i wykorzystanej. WSSE nie posiada przekroczeń mocy, a ustalona wartość pozwala zachować margines bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 572-578)

Wydatki na energię elektryczną naliczone za 2021 r. wyniosły 173,6 tys. zł, z tego 82,4 tys. zł na usługi dystrybucji energii elektrycznej. Za 2022 r. wydatki te wyniosły odpowiednio: 192,5 tys. zł oraz 76,5 tys. zł za usługi dystrybucji. Wykonanie wydatków w 2021 i 2022 wyniosło odpowiednio: 171,2 tys. zł i 194,6 tys. zł

(akta kontroli str. 571)

Przeprowadzono analizę wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej w jednym punkcie poboru energii elektrycznej (PPE) o łącznej wartości 76,5 tys. zł (12 faktur rozliczeniowych). Badanie faktur wykazało, że maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych od 92 kW do 105 kW, co stanowiło od 68% do 78% mocy umownej. Ponadto, w PPE zastosowano grupę taryfową C21.

(akta kontroli str. 571-579)

Dyrektor, odpowiadając na pytanie, czy analizował opłacalność wykorzystywanej grupy taryfowej i możliwość stosowania wielostrefowej, podkreślił, że z uwagi na realizowane przez WSSE zadania, zobowiązany jest zapewnić stałe zasilanie energii elektrycznej (do wykonywania badań, zapewnienia bezpieczeństwa prób biologicznych, preparatów diagnostycznych i szczepionkowych w stale monitorowanych urządzeniach chłodniczych). Dyrektor oświadczył, że rozważy wystąpienie do PGE Dystrybucja S.A. o przesłanie danych profilowych. Do czasu zakończenia kontroli danych tych nie przedłożono. Dyrektor wyjaśnił także: *zmiana grupy taryfowej w okresie zawartego porozumienia obowiązującego do 31.12.2024 r. skutkowałaby poniesieniem znacznie wyższych opłat za dostawę energii elektrycznej, a tym samym mogłaby prowadzić do zarzutu niegospodarności w wydatkowaniu środków publicznych. Zaznaczył jednak, że z takim wnioskiem wystąpi pod koniec okresu jego obowiązywania i przeprowadzi analizę opłacalności zmiany taryfy.*

(akta kontroli str. 572-579, 851)

NIK zwraca uwagę, że opłata sieciowa zmienna mogłaby być niższa w taryfie C23. Dyrektor nie występował do PGE Dystrybucja S.A. o przesłanie danych profilowych, z uwagi na zawarte w 2019 r. porozumienie. Podkreślenia wymaga jednak, że wynegocjowana stawka dotyczy wyłącznie energii czynnej, a przeprowadzenie analiz opłacalności zmiany taryfy jest uzasadnione. Przykładowo, w grupie taryfowej C23 (dane na podstawie taryfy PGE Dystrybucja S.A., najwyższa stawka opłaty sieciowej była w szczycie popołudniowym, według której rozliczano zużycie energii od poniedziałku do piątku, w okresie letnim od godz.19.00 do 22.00, a w okresie zimowym od 16.00 do 21.00. Stawki opłaty sieciowej zmiennej były niższe w szczycie przedpołudniowym (tj. od 7.00 do 13.00) oraz w pozostałych godzinach doby (do pozostałych godzin doby zaliczane są także wszystkie godziny, tj. cała doba sobót,

¹³ W porozumieniu ustalono stałą cenę netto za energię elektryczną 543,40 zł za MWh oraz opłatę handlową w wysokości 75 zł miesięcznie za PPE. Porozumienie obowiązuje do 31 grudnia 2024 r. Dla porównania, w umowie dotyczącej nowo wybudowanego budynku z 2 grudnia 2022 r., cena energii w mechanizmie maksymalnej ceny wynosi 785 zł/MWh.

niedziel i innych dni ustawowo wolnych od pracy). Część urządzeń, z uwagi na specyfikę realizowanych przez WSSE zadań, zużywa energię elektryczną przez całą dobę, zatem analiza zużycia energii w strefach czasowych mogłaby wskazać na zasadność wyboru odpowiedniej grupy taryfowej.

(akta kontroli str. 571-579)

Zarządzeniem nr 34/2022 z dnia 1 grudnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dla pracowników WSSE w zakresie ograniczenia zużycia energii elektrycznej, Dyrektor polecił m.in. wyłączanie urządzeń elektrycznych niezwłocznie po zakończeniu pracy, każdorazowo gasić światło przy opuszczaniu pomieszczenia, jeśli nie pozostają w nim inne osoby, wyłączanie lub hibernowanie nieużywanych w danej chwili sprzętów. Zakazał stosowania dodatkowych źródeł grzewczych i korzystania z klimatyzatorów w okresie grzewczym. Na korzystanie z windy zezwolił wyłącznie osobom niepełnosprawnym, transportującym próby i ciężkie przedmioty. Zalecił ustawienie chłodzenia lodówek na poziomie minimalnym, korzystanie ze wspólnych czajników, uruchamianie zmywarki naczyń wyłącznie po jej wypełnieniu, ograniczenie do niezbędnego minimum drukowanie i kopiowanie dokumentów.

(akta kontroli str. 582-583)

Zamówiona moc elektryczna była adekwatna do potrzeb WSEE. Działania podjęte przez Dyrektora WSSE w zakresie wprowadzenia oszczędności w wydatkach na energię czynną, biorąc pod uwagę fakt, że do 2 grudnia 2022 r. wydatki na energię elektryczną, w tym także na zasilanie rezerwowe ponoszono w ramach jednego punktu poboru energii (PPE) i wynegocjowano stałą stawkę, obowiązującą do końca 2024 r., były skuteczne.

(akta kontroli str. 571-579, 821)

NIK, w związku z podpisaniem kolejnej umowy dotyczącej zasilania nowo wybudowanego budynku (odrębny PPE), zwraca uwagę na konieczność prowadzenia cyklicznych analiz oraz rozważenie wystąpienia do PGE Dystrybucja S.A. o przesłanie danych profilowych dotyczących nowego punktu i przeprowadzenie analizy opłacalności zastosowania w tym przypadku taryfy wielostrefowej.

2.1.8. Zamówienia publiczne

WSSE opublikowała *Plan postępowań o udzielenie zamówień na rok 2022*, sporządzony według wzoru określonego rozporządzeniem¹⁴ na stronie internetowej¹⁵ oraz w Biuletynie Zamówień Publicznych nr 2022/BZP 00072636/01/P. Dokument aktualizowano czterokrotnie, a jego ostatnią wersję (nr 4) opublikowano 10 października 2022 r. Postępowania prowadzone bez stosowania przepisów Pzp były zawarte w rejestrze wniosków o udzielenie zamówienia bez stosowania Pzp¹⁶ prowadzonym w WSSE.

(akta kontroli str. 5-22, 23-35)

Postępowania o udzielenie zamówienia o wartości do 130 tys. zł netto, realizowane były na podstawie *Instrukcji przeprowadzania procedur zamówień publicznych w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach* wprowadzonej zarządzeniem Dyrektora nr 37/2020¹⁷ (dalej: instrukcja).

(akta kontroli str. 36-46)

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie wzoru planu postępowań o udzielenie zamówień (Dz. U. poz. 2362).

¹⁵ <https://wsse-kielce.bjp.gov.pl/>.

¹⁶ Zakup samochodu chłodni pod nr 124/2022, zakup mebli laboratoryjnych pod nr 269/2022.

¹⁷ Zarządzenie nr 37/2020 Dyrektora Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach z dnia 31 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji przeprowadzania procedur zamówień publicznych w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach.

Szczegółową analizą objęto dokumentację trzech postępowań o udzielenie zamówień publicznych przeprowadzonych w 2022 r. o łącznej wartości 609,6 tys. zł brutto (469,4 tys. zł netto), które skutkowały wydatkami poniesionymi w 2022 r., tj.:

- jednego postępowania przeprowadzonego w trybie podstawowym na podstawie art. 275 pkt 1 Pzp, dotyczącego remontu elewacji i dachu budynku Pracowni Oddziału Badań Instrumentalnych w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach (332,4 tys. zł brutto, 255,9 tys. zł netto);
- dwóch postępowań przeprowadzonych w oparciu o wewnętrzne procedury jednostki (do których Pzp nie miała zastosowania, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy), dotyczących zakupu samochodu chłodni (127,3 tys. zł brutto, 98 tys. zł netto) oraz zakupu mebli laboratoryjnych (149,8 tys. zł brutto, 115,4 tys. netto).

(akta kontroli str. 47-54, 55-56)

W postępowaniu, w którym stosowano przepisy Pzp prawidłowo określono przedmiot zamówienia publicznego i oszacowano jego wartość oraz zastosowano odpowiednie procedury udzielania zamówień publicznych. Ogłoszenie dotyczące postępowania zostało prawidłowo opublikowane w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz na stronie internetowej WSSE. Otwarcia ofert dokonano w terminach określonych w ogłoszeniu, zachowując zasadę jawności oraz podając kwotę, jaką zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia. Właściwie opisano przedmiot zamówienia oraz kryteria wyboru najkorzystniejszej oferty. Wyboru wykonawcy dokonano na podstawie uprzednio określonych kryteriów, a umowę podpisano z wybranym podmiotem. Realizacja przedmiotu zamówienia oraz wysokość wynagrodzenia były zgodne z treścią zawartej umowy. Nie waloryzowano wartości zamówienia z uwagi na fakt, że czas na jego realizację wynosił dwa miesiące. Poniesione z tytułu realizacji zamówienia wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań jednostki.

(akta kontroli str. 47-54, 57-60)

Udzielanie zamówień publicznych poza Pzp przebiegało stosownie do postanowień określonych w wewnętrznych regulacjach, za wyjątkiem zapytań ofertowych, które nie zostały sporządzone zgodnie ze wzorem zamieszczonym w instrukcji. Prawidłowo określono rodzaj zamówienia, procedurę postępowania oraz oszacowano wartość zamówienia, co udokumentowano stosownymi notatkami służbowymi. Wnioskujące komórki organizacyjne złożyły wnioski zgodne ze wzorem zawartym w instrukcji. Wyboru wykonawców dokonano na podstawie uprzednio określonych kryteriów, a umowy podpisano z wybranymi podmiotami. Przedmiot zamówienia i wysokość wynagrodzenia były zgodne z treścią zawartych umów. Poniesione z tytułu realizacji zamówień wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań jednostki.

(akta kontroli str. 55-56, 61-74).

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na sporządzeniu zapytań ofertowych niezgodnie ze wzorem określonym w instrukcji w dwóch analizowanych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, prowadzonych na podstawie przepisów wewnętrznych. Było to niezgodne z pkt II ppkt 3 lit. a oraz pkt II ppkt 5 instrukcji.

Zgodnie z ww. postanowieniami instrukcji, przy udzieleniu zamówienia publicznego o wartości nieprzekraczającej kwoty 130 tys. zł netto, komórka wnioskująca dokonuje wyboru wykonawcy m.in. poprzez przekazanie zapytania ofertowego co najmniej do dwóch potencjalnych wykonawców. Wzór zapytania ofertowego stanowi załącznik do ww. instrukcji i zawiera m.in. dane zamawiającego, opis przedmiotu zamówienia, zakres i formę opracowania dokumentacji do przekazania zamawiającemu, warunki płatności, wymagania zamawiającego, sposób sporządzenia oferty oraz miejsce i termin jej złożenia, a także kryterium oceny ofert. W obu przypadkach, zapytania

ofertowe sporządzono w formie zapytań mailowych, określających jedynie przedmiot i cenę zamówienia, nie precyzując pozostałych, istotnych elementów, tj. m.in.: daty, terminu i miejsca złożenia ofert, terminu realizacji umowy, kryteriów oceny ofert, szczegółowego opisu przedmiotu zamówienia.

W konsekwencji przekazywania zapytań ofertowych drogą mailową, kierownicy komórek wnioskujących przedmiot zamówienia uzgadniali osobiście z oferentami.

(akta kontroli str. 36-46, 55-56, 75-129, 130-192)

Kierownik Oddziału Badań Instrumentalnych wyjaśniła: (...) *Mając na względzie termin w jakim procedura musi zostać przeprowadzona, by skorzystać z przekazanych podmiotowi na ten cel środków finansowych, a także celowość mającego nastąpić zakupu, złożono w formie mailowej zapytanie ofertowe dwóm podmiotom, których przedmiot działalności i zakres świadczonych usług wskazywał na udzielenie odpowiedzi na tego rodzaju zapytanie. Zakup mebli laboratoryjnych (...) był zakupem celowym, niezbędnym i choć rzeczywiście w postępowaniu go przeprowadzającym nie wykorzystano wprost, stanowiącego załącznik do Instrukcji wzoru, to jednak nie pominięto jej postanowień, a w każdym razie nie chciano tego dokonać.*

(akta kontroli str. 193-194)

Kierownik Oddziału Administracyjnego wyjaśnił, że: (...) *Niewysłanie do oferentów zapytania ofertowego zgodnie ze wzorem określonym w instrukcji wynikało z konieczności szybkiego, niestandardowego działania mającego na uwadze ograniczenia podaży na rynku i powodowaną nią zmienność prezentowanych ofert jak również i okres realizacji zamówienia, w jakim procedura musi zostać przeprowadzona, by zdążyć wykorzystać zaplanowane na ten cel do końca roku środki finansowe (...).*

(akta kontroli str. 195-197)

NIK zauważa, że istotą procedur wewnętrznych jest regulacja, ujednoczenie i uszczegółowienie zasad postępowania w jednostce. Wprowadzona w WSSE instrukcja powinna być przestrzegana w sposób dający pewność, że zamówienia zostaną udzielone w sposób transparentny i konkurencyjny, a wydatki związane z ich realizacją będą poniesione celowo i oszczędnie z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w zakresie wydatków. Objęte badaniem szczegółowym wydatki budżetu państwa zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ufp. Zwiększenie planu wydatków majątkowych w trakcie roku budżetowego było celowe i wynikało z potrzeb jednostki. Działania podjęte przez Dyrektora w celu minimalizacji kosztów energii elektrycznej były skuteczne, choć nie przeprowadzono analiz opłacalności zmiany zastosowania taryfy wielostrefowej. Objęte badaniem postępowania w sprawie udzielenia zamówień publicznych były celowe, a wydatki ponoszono gospodarnie. Ich realizacja odbyła się zgodnie z podpisanymi umowami. Postępowania w sprawie zamówień przygotowano i przeprowadzono prawidłowo, za wyjątkiem skierowania zapytań ofertowych z naruszeniem wewnętrznej instrukcji w dwóch postępowaniach, do udzielenia których, ze względu na wartość przedmiotu zamówienia, nie stosowano przepisów Pzp. Środki pochodzące z rezerw celowych wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem.

3. Prawdliwość i rzetelność sprawozdań

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań jednostkowych WSSE oraz łącznych sprawozdań za 2022 r. dysponenta II stopnia:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)

Ponadto kontrolą objęto jednostkowe sprawozdanie z wykonania planu wydatków niewygasających (Rb-28NW).

(akta kontroli str. 476-483,580-581)

Kontrolą objęto również sprawozdania łączne i jednostkowe dotyczące operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta II stopnia na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, z wyjątkiem sprawozdania Rb-N za IV kwartał 2023 r., w którym nie ujęto bezspornych należności cywilnoprawnych na łączną kwotę 10,1 tys. zł, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Wszystkie sprawozdania łączne zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 580-581, 668-700, 793-801, 805-812)

Odsetki od należności publicznoprawnych oraz cywilnoprawnych objętych postępowaniem egzekucyjnym (administracyjnym oraz sądowym) zostały ujęte w księgach rachunkowych WSSE dopiero w trakcie kontroli NIK, tj. 17 stycznia 2023 r. (data operacji 31 grudnia 2022 r.). Przypis łączny według przedłożonej dokumentacji (wydruk z 18 stycznia 2023 r.) wyniósł 38,2 tys. zł. Należności z tego tytułu nie były ujmowane w księgach na koniec kwartału. W konsekwencji, w sprawozdaniach kwartalnych Rb-27 za marzec, czerwiec i wrzesień 2022 r. nie prezentowano rzeczywistego stanu należności WSSE w § 0910 i 0920.

(akta kontroli str. 822-832)

W WSSE nie opracowano pisemnych procedur sporządzania sprawozdań, nie korzystano także z możliwości powiązania danych w systemie finansowo-księgowym z poszczególnymi pozycjami sprawozdań – ich definiowanie rozpoczęto w IV kwartale 2022 r. Sprawozdania sporządzano ręcznie, następnie wprowadzono do systemu TREZOR. Ich zgodność z księgami rachunkowymi weryfikowała osoba wprowadzająca oraz Główny Księgowy.

NIK zwraca uwagę, że Zakładowy Plan Kont (dalej: ZPK) nie obejmuje analityki z wyszczególnieniem paragrafów klasyfikacji budżetowej wydatków, co jest niezgodne z § 20 ust. 1 pkt 4 lit. b rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami

Rzeczypospolitej Polskiej¹⁸, który stanowi, że ZPK powinien zapewniać możliwość sporządzania sprawozdań budżetowych. NIK zauważa jednak, że konstrukcja systemu F-K Probit pozwala na sporządzanie sprawozdań w wymaganej szczegółowości.

Główny Księgowy Renata Kobiec wyjaśniła, że plan obejmuje analitykę z wyszczególnieniem paragrafów klasyfikacji budżetowej, choć ze względu na konstrukcję programu nie uwidacznia tego wprost.

(akta kontroli str. 772-792, 835-836, 862-863)

WSSE nie zidentyfikowała i nie oszacowała ryzyka w obszarze sprawozdawczości i w obszarze prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Główny Księgowy Renata Kobiec wyjaśniła, że pominięcie tego obszaru wynikało z faktu, iż w sporządzenie sprawozdań zaangażowano pięć osób, które je weryfikują i przedkładają do analizy i akceptacji bezpośrednio przełożonemu. Program kontroluje wprowadzanie błędnych danych, informując o tym użytkownika. Ponadto pracownicy są osobami odpowiednio wykształconymi, posiadającymi praktykę w zawodzie i stale podnoszą kwalifikacje. Ponadto dodała: *dolożę wszelkich starań, aby w bieżącym roku, w ramach kontroli zarządczej (...) stworzyć takie mechanizmy, które minimalizowałyby powyższe ryzyka.*

(akta kontroli str. 863)

Zdaniem NIK, podjęte w IV kwartale 2022 r. działania zmierzające do automatycznego sporządzania sprawozdań budżetowych z wykorzystaniem systemu finansowo-księgowego, mogą wpłynąć pozytywnie na minimalizację ryzyka w tym obszarze, pod warunkiem prawidłowego powiązania kont z poszczególnymi pozycjami sprawozdań i zapewnienie weryfikacji.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2022 r., w pozycji *Należności wymagalne*, w wierszu: N4 i N4.1, w kolumnie 2 i 3 nie ujęto bezspornych należności cywilnoprawnych na łączną kwotę 10,1 tys. zł, tj. w wierszu N4 i N4.1 w kolumnie 12 – kwoty 5 tys. zł oraz w kolumnie 13 – kwoty 5,1 tys. zł. Było to niezgodne z § 13 ust. 1 pkt 5 załącznika nr 8 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹⁹. Przepis ten stanowi, że w sprawozdaniu należy wykazać wymagalne należności, rozumiane jako wartość należności bezspornych, których termin płatności minął, a które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone. Ww. należności cywilnoprawne są bezsporne i zostały skierowane do windykacji w drodze postępowania sądowego.

(akta kontroli str. 668-700, 833-834)

Główny księgowy oraz Dyrektor wyjaśnili, że błąd wynikał z mylnej interpretacji przepisów. Dodali, że uwzględniając uwagi kontrolującego, dokonano korekty ww. sprawozdania.

(akta kontroli str. 854-858)

W związku ze skorygowaniem sprawozdania jednostkowego oraz łącznego dysponenta II stopnia, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego.

¹⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 342.

¹⁹ Dz. U. poz. 2396, ze zm.

2. Należności z tytułu niezapłaconych odsetek od należności publicznoprawnych oraz cywilnoprawnych objętych postępowaniem egzekucyjnym (administracyjnym oraz sądowym) nie były ujmowane w księgach rachunkowych na koniec I, II i III kwartału 2022 r. Było to niezgodne z § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych²⁰. Przepis ten stanowi, że państwowe jednostki budżetowe realizujące dochody budżetowe prawidłowo i terminowo ustalają należności z tytułu dochodów budżetu państwa. Zgodnie z § 11 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, odsetki od należności ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału.

Należności te zostały ujęte w księgach rachunkowych dopiero w trakcie kontroli NIK, tj. 17 stycznia 2023 r. (data operacji 31 grudnia 2022 r.). Przypis łączny według przedłożonego do kontroli wydruku z 18 stycznia 2023 r. wyniósł 38,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 822-832)

Główny Księgowy i Dyrektor wyjaśnili, że przyczyną powyższej nieprawidłowości było niedopatrzenie.

(akta kontroli str. 852-858)

W związku z w związku z ujęciem w księgach rachunkowych ww. należności oraz ich wykazaniem w rocznym sprawozdaniu Rb-27, NIK nie formułuje wniosku pokontrolnego.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie łączne sprawozdania dysponenta II stopnia oraz w formie opisowej sprawozdania jednostkowe dysponenta III stopnia za 2022 r. Negatywna opinia dotyczy sprawozdania jednostkowego Rb-N za IV kwartał 2022 r., w którym zaniżono wartość bezspornych należności o 10,1 tys. zł. Pozostałe badane roczne sprawozdania jednostkowe NIK opiniuje pozytywnie. Należności z tytułu niezapłaconych odsetek od należności publicznoprawnych oraz cywilnoprawnych objętych postępowaniem egzekucyjnym zostały ujęte w księgach rachunkowych dopiero w trakcie kontroli NIK i wykazano je w sprawozdaniu rocznym.

V. Uwagi i wnioski

Wniosek

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wniosek o sporządzanie zapytań ofertowych uwzględniających wszystkie wymagane elementy, zgodnie ze wzorem określonym w wewnętrznej procedurze.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

²⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1718 .

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, marca 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
p.o. Wicedyrektor
Krzysztof Wilkosz

.....
podpis

Kontrolerzy
Marzena Baradziej
główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Sławomir Tokarczyk
specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis